

Tot Eurípides en versos catalans

Encara que en aquesta secció em proposo de parlar sobretot d'autors empordanesos, crec que cal fer alguna excepció quan es tracta d'obres molt importants per a la llengua catalana. I aquest és precisament el cas de l'edició completa de les tragèdies d'Eurípides, traduïdes íntegrament en vers català pel gran poeta Carles Riba.

Eurípides és, podríem dir, el més actual dels tràgics grecs: en pot ser una prova l'èxit que ha assolit a Cannes el film "Ífigènia", de Cacoyannis, basat en la tragèdia del mateix nom. Recordem també les anteriors filmacions de "Fedra" i "Electra". Ara podem llegir tota l'obra d'Eurípides en una traducció alhora poètica i rigorosa filològicament, la qual cosa no és pas freqüent en moltes llengües. Carles Miralles ha tingut cura del text i ha escrit un pròleg molt notable; Edicions Catalanes Curial, una de les nostres millors editorials, ens ha ofert aquestes traduccions al cap de vint anys que havien estat escrites. Carles Riba ho va poder fer, materialment, gràcies al mecenatge de Salvador Millet.

L'edició d'Eurípides en català no ha suscitat els comentaris ni l'interès que es mereix, i en canvi és tan important per a la nostra cultura com la seva traducció de l'"Odissea". El llenguatge és dúctil: ara solemne i líric, ara col·loquial (per exemple, en fragments del "Cíclop"), sovint entenedidor i fins i tot d'una força esborronadora en "Les troianes" o en "Medea". Però, a més, els problemes que tracta el gran tràgic grec són qüestions de sempre: algunes cites poden confirmar-ho, i il·lustrar ensem sobre la bellesa de la versió.

La guerra:

"Deixares vells sense fills en llurs casals,
vas prendre la noble prole a pares de blancs cabells"
"Els infants amorosos / s'agafen a la roba de les mares / amb mans esbalaïdes".
Contra les guerres d'invasió, imperialistes: "Però els

troians, d'antuvi, el que és l'honor suprem / morien per la pàtria".

L'heroi no és l'home que envaeix un altre territori: "L'heroi és l'home que es manté sempre fidel / a l'esperança."

La llibertat:

"No hi ha, que pugui dir-se lliure, cap mortal.

L'un és esclau del lucre, l'altre de la sort; / l'altre, és la turba o la lletra de les lleis / que el priven de portar-se com entén que és just."

L'amor als fills:

"Oh dolça estreta, fresca pell, / alé d'aquestes criatures, tan suau!"

"Manyac als braços de la mare, oh el teu cosset / la dolça olor que exhala!"

La pau i la igualtat:

"Més et val, fill meu, honorar / la Igualtat, que crea llaços fermes d'amic a amic, / de poble a poble i de federat a federat".

I així podríem multiplicar les cites, i examinar el tema de la passió de Fedra pel seu fillastre, de la pietat d'Hipòlit envers la deessa Artemis, de la noblesa de les dones com Macària, Ífigènia, que van a la mort sense temença per salvar els seus germans o el seu poble; o bé el tema terrible de la discòrdia civil, a "Les fenícies": la guerra entre germans, Tots aquests temes, tan humans, tan de sempre, tractats amb el patetisme d'un escriptor que sintonitzà tan bé amb el modern existencialisme, els tenim ara en una versió fidel, esplèndida, rica de llengua; com diu Carles Miralles, el català responguem "amb una resposta senzillament sorprenent... al discurs poètic d'Eurípides".

M.ª Àngels Anglada

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

9PAIS

Trimestral Semestral Anual

Nom

Adreça

Telèfon

Població

Forma de pagament

- Presentació factura 3 mesos (13 n.^{os}) 250 ptes.
 Gir postal 6 mesos (26 n.^{os}) 500 "
 Taló bancari 12 mesos (52 n.^{os}) 1.000 "

Data i signatura

